

УДК 631.527.634.21

Толстолік Л.М., кандидат с.-г. наук, с.н.с., завідувач відділу селекції та сортоживчення
Мелітопольська дослідна станція садівництва імені М. Ф. Сидоренка ІС НААН
E-mail: l.tolstolik@ukr.net

СЕЛЕКЦІЯ АБРИКОСА В УМОВАХ ПІВДНЯ СТЕПУ УКРАЇНИ

У результаті селекційної роботи з абрикосом, яка ведеться у МДСС імені М.Ф. Сидоренка ІС НААН більше 80 років, створені чудові сорти, які складають основу сучасного українського сортименту. Гібридний фонд станції зараз налічує близько 1,8 тис. сіянців. Для його поповнення у відносно сприятливих 2016-2018 рр. проведено міжсортіву гібридизацію в обсязі 14,3 тис. квіток у семи комбінаціях схрещування. За материнські форми взято сорти НБС-ННЦ 'Наслажденіє', 'Кримський Амур' та сорти мелітопольської селекції 'Ташенакський' і 'Зоряний', за батьківські – інтродуковані сорти 'Нью Джерсі', 'Early Blush', 'Boucheron' та 'Ninfa', які є носіями цінних господарсько-біологічних ознак, а саме: зимостійкості генеративних бруньок, стійкості до моніліального опіку, раннього та дуже пізнього строків досягання, високої урожайності, великоплідності, відмінних смакових та товарних якостей плодів універсального призначення.

Життєздатність пилку у обраних батьківських форм абрикоса була високою – від 88,4% ('Boucheron') до 94,3% ('Нью Джерсі'). Але біота абіотичні стресори стали причиною низького ступеня зав'язування плодів, який був в межах від 1,7% ('Наслажденіє' x 'Нью Джерсі') до 11,1% ('Кримський Амур' x 'Boucheron'). Встановлена сортова несумісність у комбінації 'Зоряний' x 'Наслажденіє', оскільки було отримано лише 17 плодів, або 0,6% від кількості запиляних квіток, що у 67 разів менше, ніж при

вільному запиленні. Стан 59 дворічних сіянців з сімей 'Зоряний' x 'Наслажденіє' і 'Ташенакський' x 'Ninfa', оцінений як добрий. Вихід сіянців – 19,5% від кількості отриманих гібридних насінин.

Несприятливі для культури абрикоса умови останніх п'яти років вплинули на значення господарсько-біологічних показників гібридних сіянців у селекційному саду. Аналіз товарних і смакових якостей плодів 1078 гібридів дозволив попередньо виділити 97 перспективних сіянців, що становить 9,0% від їх загальної кількості. Заслужують на увагу гібриди від вільного запилення сорту 'Сіянець Краснощогого', які мали відносно більший адаптивний потенціал, про що свідчить наявність у несприятливих агрокліматичних умовах урожайності до 10 кг/дер. Плоди сіянців у цих умовах були нижчого за середній та середнього розміру, їх маса не перевищувала 52 г. Перспективними материнськими формами визнано сорти 'Мелітопольський ранній', 'Ейський – 49' та відбірну форму 'А-3010'. Не виділено перспективних гібридів у комбінаціях, де материнськими формами були сорти 'Радуга' та 'Орфей', незначний вихід високотоварних гібридів був у схрещуваннях з сортом 'Фортуна'.

У загальному підсумку, за комплексом біологічних і господарських ознак найбільш пристосованими до умов південного степу України виявилися гібриди з сімей, де материнською формою був сорт 'Сіянець Краснощогого'.

УДК 633.111«324»:57.087.1:77.342(292.485:477.4)

Топко Р.І.¹, аспірант

Ковалишина Г.М.¹, доктор с.-г. наук, професор кафедри генетики, селекції і насінництва ім. проф. М. О. Зеленького

Рисін А.Л.², аспірант

Вологдіна Г.Б.², кандидат с.-г. наук, ст. н. с. лабораторії селекції озимої пшениці

¹Національний університет біоресурсів і природокористування України

²Миронівський інститут пшениці імені В.М. Ремесла НААН України

E-mail: galinavologdina27@gmail.com

БІОМЕТРИЧНІ ПОКАЗНИКИ РОСЛИН ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ТА СПЕКТРАЛЬНА ОЦІНКА ПЕРЕД ПЕРЕЗИМІВЛЕЮ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

Впровадження сучасних методів польової оцінки генотипів пшениці озимої є невід'ємною частиною підвищення якості селекційного процесу. Створення, адаптування та використання інноваційних технологій скринінгу в селекції стає все більш популярним та дозволяє селекціонеру ширше та об'єктивніше оцінювати вихідні форми та новостворений матеріал. Важливим для озимини є осінній період, коли за сприятливих погодних умов (поступове зниження температурного режиму) відбувається уповільнення інтенсивності росту пшениці озимої, змінюються фізіологічні і біохімічні процеси в організ-

мі рослини, які сприяють переходу її до стану зимового спокою. Стан посівів пшениці озимої (морфо-біометричні показники рослин) в осінній період значною мірою є визначальним у формуванні достатнього рівня зимостійкості, а відтак впливає на подальшу продуктивність культури.

Метою дослідження було вивчення біометричних показників рослин сортів та селекційних ліній пшениці м'якої озимої перед перезимівлею в умовах центральної частини Лісостепу та проведення спектральної польової оцінки. Експериментальна частина роботи була виконана в 2018–2020 рр. у селекційній сівоzmіні лабо-